

Titulació	Tipus	Curs
Periodisme	OT	3
Periodisme	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Alberto Cabello Hernandez

Correu electrònic: alberto.cabello@uab.cat

Equip docent

Marc Bataller Serra

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

L'alumnat interessat a cursar l'assignatura ha d'haver aconseguit uns nivells acceptables o suficients de domini de l'expressió periodística, sobretot quant a l'ús i la definició de gèneres periodístics (com l'entrevista, el reportatge o l'informe periodístic de dades), a més de tenir uns nivells mínims de coneixements sobre l'estructura, el funcionament i l'organització dels mitjans de comunicació a Catalunya i Espanya. L'alumnat ha de tenir interès per la vida política, econòmica, social i cultural dels àmbits territorials de proximitat, sobretot dels municipals i comarcals, i pel paper que hi juguen els mitjans de comunicació especialitzats en la informació d'actualitat i la comunicació en general d'aquests àmbits.

Objectius

L'assignatura de Periodisme de Proximitat proposa explicar i aclarir coneixements bàsics de temàtiques clau dels àmbits que tradicionalment s'entenen com locals o de proximitat (política local, institucions i administracions locals, economia municipal, planejament urbanístic, manifestacions i activitats culturals, associacionisme, participació ciutadana...). Aquestes temàtiques són assumptes molt habituals i majoritaris de la tasca informativa dels mitjans de proximitat, i es constata que durant els diversos cursos del grau s'estudien assignatures vinculades amb l'economia i la política, l'aplicació del coneixement del funcionament de les administracions i institucions en la cobertura de processos electorals o de l'aprovació de pressupostos públics requereix l'explicació més detallada d'aquests coneixements bàsics.

L'assignatura vol aportar, d'altra banda, informació i dades per reflexionar sobre l'estructura, els canvis i el funcionament d'aquests suports i mitjans de comunicació a Catalunya, per tal d'entendre la seva evolució des

de finals dels anys 70 del segle passat, la seva situació actual i els seus reptes de futur, especialment després dels processos de digitalització de mitjans, de la incidència de les xarxes socials en les cobertures informatives i l'agenda de temes, i de la crisi econòmica que, des del 2008, ha afectat el camp periodístic i l'estructura dels mitjans de comunicació, especialment els de proximitat.

Competències

- Periodisme
- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació la narració periodística especialitzada en informació de proximitat.
2. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
3. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat
4. Incorporar els principis de la deontologia professional en l'elaboració de narració periodística especialitzada en informació i crítica cultural.
5. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.

Continguts

TEMES TEÒRICS

Tema 1. Introducció al periodisme de proximitat. Aproximacions teòriques i pràctica professional.

Tema 2. Informació local i ecosistema de mitjans de proximitat a Catalunya. Tipologia de mitjans locals i incidència de les polítiques de comunicació en el mapa de mitjans locals.

Tema 3. Els mitjans locals comunitaris: de l'al·legalitat a la legalització?

Tema 4. El periodisme rural

Tema 5. La ràdio local: forta presència de les emissores municipals.

Tema 6. Les televisions locals (per TDT i en línia).

Tema 7. La Xarxa Audiovisual Local (XAL) i l'Agència Catalana de Notícies (ACN).

Tema 8. La premsa local.

Tema 9. La digitalització del mitjans locals i mitjans nadius digitals.

CONEIXEMENTS SOBRE MATÈRIES D'ÀMBITS DE PROXIMITAT

TEMÀTICA 1.- L'Estat en l'àmbit local. Competències de l'Administració local. Política o gestió? Organització bàsica d'un ajuntament. Organigrama tipus. Reglament orgànic municipal i/o de participació ciutadana. Àrees i macro-àrees municipals. La complexitat de les plantilles laborals: funcionaris d'habilitació estatal, funcionaris locals i treballadors laborals.

TEMÀTICA2.- Economia municipal. Pressupostos municipals. Ingressos i despeses. Organismes municipals de l'àmbit econòmic: empreses mixtes, instituts, òrgans autònoms... Finançament municipal. Reivindicacions municipalistes i recursos públics. Crisi i recursos municipals.

TEMÀTICA 3.- L'urbanisme, competència bàsica municipal. La fal·làcia de la neutralitat del planejament urbanístic. Política, ideologia i urbanisme. El concepte de "model" territorial o de ciutat (paràmetres bàsics: demografia, vies de comunicació, sectors econòmics, habitatge, equipaments, zones verdes, mobilitat social). Figures urbanístiques i planejament. Administracions i urbanisme.

TEMÀTICA 4.- Eleccions municipals. Sistemes polítics i electorals. Circumscripcions i aplicació de la fórmula d'Hondt. Contradiccions i supeditacions als interessos dels partits. Representants del territori o dels partits? Llistes tancades, obertes i desbloquejades. Administracions supramunicipals: consells comarcals i diputacions (institucions sense elecció directa).

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases teòriques (estructura i evolució dels mitjans de proximitat)	14	0,56	2, 3
Pràctiques d'aula (concreció de l'aplicació de coneixements específics del periodisme de proximitat de cara a l'elaboració de les pràctiques d'avaluació)	18	0,72	1, 3, 4, 5
Seminaris (coneixements sobre temàtiques bàsiques dels mitjans de proximitat: administració local, política local, economia municipal i planejament urbanístic)	18	0,72	1, 3, 5
Tipus: Supervisades			
Tutories i avaluació de les pràctiques periodístiques i de la prova complementària	10	0,4	1, 3, 5
Tipus: Autònomes			
Lectures, anàlisi de documentació, preparació i realització de pràctiques periodístiques en àmbits de proximitat	90	3,6	1, 3, 5

METODOLOGIA DOCENT

TEORIA i PRÀCTIQUES:

Les sessions de teoria se centraran en els continguts definits com a temes, és a dir l'evolució dels mitjans de proximitat i la seva estructura, i seran per a tot el grup durant la primera hora. El grup es divideix en 2 subgrups en les sessions de pràctiques de laboratori, que es desenvoluparan en aules o seminaris convencionals (no en aules d'ordinadors), cadascun a càrrec d'un professor o professora.

Les sessions del curs es conformen com a sessions bàsicament expositives, en el cas sobretot de teoria, tot potenciant la reflexió de l'alumnat sobre la funció i les estructures de mitjans de comunicació de proximitat; i

d'altra banda, d'exposició inicial del professor i debat conjunt amb l'alumnat i d'aplicació pràctica en el cas de les pràctiques de laboratori, amb l'objectiu de sintetitzar coneixements bàsics dins de les temàtiques dedicades a matèries habituals en l'exercici del periodisme de proximitat.

Durant algunes sessions de pràctiques es concreten les característiques i paràmetres de les pràctiques que l'alumnat ha de realitzar al llarg del quadrimestre.

Algunes sessions poden incloure exposicions de persones en actiu en el sector del periodisme i els mitjans de proximitat, per tal que expliquin exemples i reptes de la seva pràctica professional, i que apropin la realitat del sector a l'alumnat.

PRÀCTIQUES:

Es realitzen pràctiques contextualitzades en un àmbit de proximitat concret seleccionat per l'alumne/a (que pot ser un municipi, una comarca, un districte o zona de Barcelona o d'una altra gran ciutat), que s'han de lliurar en format de peces periodístiques (les característiques concretes al principi de curs).

Algunes pràctiques poden elaborar-se no individualment sinó per part de dues o tres persones (si està prou justificat). Això fora recomanable si existeix coincidència en el tema escollit o de l'àmbit territorial de l'alumnat en qüestió. Les pràctiques seran valorades bàsicament pels seus continguts i les aportacions informatives que configuren dins dels seus àmbits de proximitat, però es tindrà molt en compte la concreció periodística i la seva correcció formal o d'escriptura.

--

El plantejament de l'assignatura incorporarà la perspectiva de gènere en totes les vessants possibles, des dels continguts a les metodologies aplicades a les dinàmiques de treball i la participació de l'alumnat a l'aula, de manera que es faciliti una interacció igualitària.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen sobre els continguts impartits a seminari	20%	0	0	3
Examen sobre els continguts impartits a teoria	20%	0	0	3, 4
Participació activa a classes i seminaris	5%	0	0	2, 3
Pràctiques periodístiques (2 peces periodístiques sobre àmbits de proximitat concrets i escollits per cada alumne o alumna)	40%	0	0	1, 3, 4, 5
Treball de reflexió grupal relacionat amb els continguts de teoria	15%	0	0	1, 2, 3

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades amb les activitats següents:

a) Bloc teòric:

a.1. Examen sobre els continguts impartits a teoria (20%). Cal aprovar l'examen, i es podrà recuperar en període de reavaluació.

a.2. Un treball grupal relacionat amb els continguts teòrics que s'imparteixen a les sessions de teoria (15%). Implicarà aplicar els continguts teòrics i demostrar-ne la comprensió, així com demostrar la capacitat de reflexió per part de l'alumnat, i caldrà fer una exposició oral. Aquesta activitat no serà recuperable en període de reavaluació (no cal treure nota mínima d'aquesta activitat avaluativa per a superar l'assignatura i, si està suspesa, es farà mitjana igualment).

b) Bloc de seminaris:

b.1. Dues peces periodístiques sobre temàtiques de l'àmbit local (40% de la nota: 20% cada peça). Es lliuren al llarg del curs (s'anunciaran les dates a principi de curs) i es poden fer per parelles o grups. Cal aprovar totes dues peces per superar l'assignatura. Si alguna queda suspesa, es podrà reelaborar i lliurar en període de reavaluació (si no es recupera, quedarà la nota del reportatge suspès com a final de l'assignatura, o la mitjana si es tenen suspesos tots dos).

b.2. Examen sobre els continguts impartits a seminari (20%). Cal aprovar l'examen, i es podrà recuperar en període de reavaluació.

b.3. Intervenció als seminaris (5%). No cal nota mínima i no es pot reavaluar. Implica l'assistència i la participació activa a les sessions.

Les dates de tots els lliuraments i activitats avaluatives seran anunciades a principis de curs i es faran públiques al Campus Virtual.

Per a optar a reavaluació de les activitats avaluatives que ho permeten, l'alumnat ha d'haver lliurat/haver-se presentat a aquella activitat avaluativa en la data fixada pel professorat (d'altra manera, no tindrà opció a recuperar-la).

Avís important: l'estudiant que cometi alguna irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat...) tindrà una qualificació de 0 en la pràctica afectada. En cas de diverses irregularitats, la nota global de l'assignatura serà 0.

Avaluació única:

En una sola data, que serà anunciada a principi de curs, l'alumnat que s'aculli a la modalitat d'avaluació única, haurà de realitzar les següents activitats avaluatives:

1. Examen sobre els continguts impartits a teoria (20%). Cal aprovar l'examen, i es podrà recuperar en període de reavaluació.
2. Presentació d'un treball individual relacionat amb els continguts teòrics que s'imparteixen a les sessions de teoria (20% de la nota). Implicarà aplicar els continguts teòrics i demostrar-ne la comprensió, així com aplicar la capacitat de reflexió per part de l'alumnat, i caldrà fer una exposició oral. Aquesta activitat no serà recuperable en període de reavaluació (no cal treure nota mínima d'aquesta activitat avaluativa per a superar l'assignatura i, si està suspesa, es farà mitjana igualment).
3. Realitzar l'examen sobre els continguts impartits a seminari (20%). Cal aprovar l'examen, i es podrà recuperar en període de reavaluació.
4. Lliurar dues peces periodístiques sobre temàtiques d'àmbit local (40% -20% cada peça-). No són recuperables.

L'alumnat d'avaluació única tindrà opció de recuperar les activitats avaluatives 1 i 3 en la data de reavaluació (examen sobre continguts impartits a teoria i examen sobre els continguts impartits a seminari). Ni el treball individual relacionat amb els continguts teòrics ni les dues peces periodístiques es podran recuperar. La raó és perquè fer un treball d'aquestes característiques resulta pràcticament impossible amb el temps del que disposem a la recuperació.

Avís important: l'estudiant que cometi alguna irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat...) tindrà una qualificació de 0 en la pràctica afectada. En cas de diverses irregularitats, la nota global de l'assignatura serà 0.

Ús de la Intel·ligència Artificial (IA):

Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o les traduccions. L'alumnat haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Bàsica:

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (2024). Butlletí d'informació sobre l'audiovisual de Catalunya <https://www.cac.cat/index.php/acords-recerca/biac-%28-informes-del-sector-quadrimestrals-%29> (Informes quadrimestrals)

Costera Meijer, Irene (2010). DEMOCRATIZING JOURNALISM?: Realizing the citizen's agenda for local news media. *Journalism Studies*, 11(3), 327-342. <https://doi.org/10.1080/14616700903500256>

Gulyas, Agnes & Baines, David (2020). *The Routledge companion to local media and journalism*. Routledge.

Martori Muntant, Aida (2023). Las dinámicas multimedia y transmedia en la prensa de proximidad: ¿utopía o realidad? Un análisis del caso catalán. *Revista Mediterránea de Comunicación*, 14(2), 299-309. <https://doi.org/10.14198/MEDCOM.23868>

Nielsen, Rasmus Kleis (Ed.). (2019). *Local journalism: the decline of newspapers and the rise of digital media*. I.B. Tauris. <https://doi.org/10.5040/9780755695171>

Complementària:

De Sola Pueyo, Javier (2020). Informar sobre la despoblación desde la mirada de los periodistas rurales. *Estudios sobre el mensaje periodístico*, 3 (27), 825-832. <https://doi.org/10.5209/esmp.70958>

Domingo, David; Alborch, Federica & Araña, Núria (2009). *La informació de proximitat als informatius televisius catalans*. Bellaterra: Observatori de la Comunicació Global (InCom-UAB).

Gifreu, Josep & Corominas, Maria (1991). *Construir l'espai català de comunicació*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Centre d'Investigació en la Comunicació.

Guimerà i Orts, Josep Àngel (2012). La conceptualització de l'objecte d'estudi en la recerca sobre comunicació local a Catalunya (1981-2006): de mesocomunicació a mitjans de proximitat. *Trípodos*, 30, 111-123.

Guimerà i Orts, J.A. (2006). La televisió local a Catalunya: un model en profunda transformació. *Quaderns del CAC*, 26, 141-149.

Guimerà Orts, Josep Àngel, del Rocío Monedero Morales, Carmen, & Martori Muntant, Aida (2017). Digitalización, crisis económica y televisión pública local en España. Los casos de Andalucía y Cataluña (2010-2015). *Revista Latina de Comunicación Social*, 72, 574-589. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2017-1180>

Guillamet, Jaume (1983). *La Premsa comarcal: Un model català de periodisme popular*. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Gulyas, Agnes; O'Hara, Sarah & Eilenberg, Jon (2019) Experiencing Local News Online: Audience Practices and Perceptions, *Journalism Studies*, 20:13, 1846-1863. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1539345>

Jerónimo, Pedro (2024). *Local journalism, global challenges: news deserts, infodemic and the vastness in between*. Livros de Comunicação.

McCollough, Kathleen; Crowell, Jessica K. & Napoli, Philip M. (2017) Portrait of the Online Local News Audience, *Digital Journalism*, 5:1, 100-118. <https://doi.org/10.1080/21670811.2016.1152160>

López, Bernat; Huertas Bailén, Amparo; Peres-Neto, Luiz (eds) (2023). *Informe de la comunicació a Catalunya 2021-2022*. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès): Generalitat de Catalunya i Institut de la Comunicació (InCom-UAB). https://ddd.uab.cat/pub/lilibres/2023/284362/infcomcat_a2023.pdf

Martori Muntsant, Aida (2024). Prensa local ante la digitalización: innovación y viabilidad del periodismo de proximidad. *Ámbitos. Revista Internacional De Comunicación*, (64), 104-119. <https://doi.org/10.12795/Ambitos.2024.i64.02>

Martori Muntsant, Aida (2019). Televisión de proximidad o televisión local? El impacto de la proximidad cultural en los estudios de televisión en la era digital. *ZER: Revista de Estudios de Comunicación= Komunikazio Ikasketen Aldizkaria*, 24(47). <https://doi.org/10.1387/zer.21073>

Metzgar, Emily T.; Kurpius, David D. & Rowley, Karen M. (2011). Defining hyperlocal media: Proposing a framework for discussion. *New Media & Society*, 13(5), 772-787. <https://doi.org/10.1177/146144481038509>

Moragas Spà, Miquel de (1988). *Espais de comunicació: experiències i perspectives a Catalunya*. Edicions 62.

Nicolás, Oscar E. (2014). Periodismo Ciudadano: nuevas formas de comunicación información y acción social. *Revista de Estudios de Juventud*, (105), 9-23.

Serrano-Puche, Javier (2020). Periodismo constructivo: una respuesta a las razones de los usuarios para evitar las noticias. *Cuadernos.Info*, (46), 153-177. <http://dx.doi.org/10.7764/cdi.46.1714>

Straubhaar, Joseph D. (2008). Rethinking Cultural Proximity: Multiple Television Flows for Multilayered Cultural Identities. Paper: International Communication Association, TBA, Montreal, Quebec, Canada.

Straubhaar, Joseph D. (2007). *World television: From global to local*. Los Angeles: Sage.

Townend, Judith (2015). Hyperlocal media and the news marketplace. In: Barnett, S.; Townend, S. Media Power and Plurality: From Hyperlocal to High-Level Policy. Palgrave Macmillan, pp. 83-98.

Vídeo:

García, Antonio (2018). Cómo el periodismo local puede transformar comunidades. Antonio García Encinas. *TEDxValladolid* [Vídeo]. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=kuVB0u30Dtc>

Programari

No és necessari cap programari específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
-----	------	--------	----------	------

(PLAB) Pràctiques de laboratori	11	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	12	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt